

Dilute modifier i Skandinavien / Norden

av Dagny Dickens, siamesägare sedan 1957, uppfödare av siameser [Novarita] sedan 1975, FIFe-utbildad domare för alla raser

Dilute modifier är ett omtvistat begrepp, det är arbetsnamnet på ett anlag som tros eller påstås påverka hur färgen ser ut hos katter med dubbel uppsättning av dilutionsanlag. En del av dessa färger har fått egna namn, som karamell och aprikos. Och frågan är: Finns det eller finns det inte?

Jag kan inte besvara den frågan med ett Ja eller ett Nej, men jag kan få läsaren att öppna sina ögon för att det finns färgfenomen, jag kallar dem så tills vidare, som inte så lätt ska förkastas och fnysas åt.

I en artikel som denna ska självklart historik ingå, liksom standardbeskrivningar - förkortat SOP (från engelskans Standard of Points) borde göra – och geografi: Var i världen finner man dilute modifierfärger? Var är de godkända? En stor dos genetik är ett måste, det kommer ni inte undan.

c Lila

cm Karamell, lilabaserad

e Creme

em Aprikos

g Blåsköldpadd
blåbaserad

gm Karamellsköldpadd,

j Lilasköldpadd
lilabaserad

jm Karamellsköldpadd,

p Fawn

pm Karamell, fawnbaserad

r Fawnsköldpadd
fawnbaserad

rm Karamellsköldpadd,

Anlaget har den genetiska förkortningen Dm. Genom stor bokstav (versalt D) anger man att det är ett dominant anlag, vilket innebär att det räcker om bara den ena föräldern har anlaget. Det måste inte komma från båda föräldrarna. Motsatsen betecknas dm och skulle kunna kallas non-dilute modifier. Inledningen med liten bokstav visar att detta är ett recessivt anlag, att det måste komma från båda föräldrarna och att två katter som inte har dilute modifieranlaget, inte kan få avkomma med dilute modifierfärg tillsammans.

När genetiken inte stämmer

När man studerar stamtavlor för dilute modifierkatter, träffar man förr eller senare på genetiska omöjligheter. Två katter med dilutionsfärg - men utan dilute modifier - till exempel creme [e] parad med blå [a] ska inte kunna få avkomma med dilute modifierfärger. Ändå är det just detta som syns och sådana omöjligheter används ofta som argument mot dilute modifier. Den enklaste förklaringen - och man ska inte krångla till det i onödan, jämför gärna med Ockhams rakkniv*1) - är att en eller båda föräldrarna är registrerade i fel färg eller att kattungen inte har dilute modifierfärg.

Den som försöker sig på att bestämma eventuell dilute modifierfärg på katter i Norden, har ett mycket speciellt problem: Ljuset i våra utställningslokaler. Och det vet ni själva hur dåligt det är. För att kunna bedöma päls- och ögonfärg måste man ha dagsljus och det är alltför riskfyllt att bära med sig katten utomhus. Dessutom kommer skymningen tidigt från september till början av april. Inomhus är ljusförhållandena bedrövliga, gröna golv som ger färgstick, blandat blått och gult ljus från lysrör, orange väggar. De enda lokaler som duger är de som har stora glasfönster som vetter mot norr, så att solljusinsläpp inte kan förekomma. De är inte många, men det finns en femstjärnig sådan lokal: A-hallen (kallas även Totohallen) på Solvalla Travbana i västra Stockholm. Den ligger vid målgången och har fyra våningar hög glasvägg mot norr. Till och med vintertid har man bra ljus för färgbestämning, åtminstone från 10-tiden på förmiddagen till 14-tiden på eftermiddagen.

Oriental och dilute modifier

De första katterna med annorlunda färger, senare klassade som dilute modifierberoende, föddes upp av Pat Turner [Scintilla] i England, tidsperiod i början av 1970-talet. Bakom dessa katter låg en chinchillaperser och siames av olika färg, bland annat rödmaskad. Några kända avkomlingar från denna gren var Scintilla Serene Sunset, shaded silversköldpadd hona, Scintilla Koffee Kreme, karamellmaskad hona och Scintilla Muted Mink, karamellsilverspotted hona, mestadels kom katterna att användas i orientalaveln. Tre katter härifrån är kända som exporter till Norden, helsyskonen Scintilla Anticipation, OSH bs 24 ♂ (till Sverige) och Scintilla Fascination, OSH hs 11 ♀ (till Norge), samt den nära besläktade Scintilla Firstinfinland, OSH f ♀ (till Finland). Andra linjer stannade i dåtidens engelska orientalavel. En mer känd av dessa var GC Folklore Moonwolf, OSH n 24 ♂, f 7/10-79. Hans mormorsmormor var Scintilla Serene Sunset. Fler katter och linjer finns troligen, men att ta upp dessa här, skulle förvandla artikeln till "Introduktion i släktforskning på oriental".

Siames och dilute modifier

Eftersom orientaler inte direkt varit tillåtna för inparning i SIA-rasen*2), hur kan det då komma sig att siamesstammen så att säga "vimlar" av dilute modifierkatter? Så här skriver Hetty Berntrop [Taothai], nu i Australien, men tidigare verksam i Holland, i sin artikel om karamell och aprikos: "från ett oväntat håll smög sig karamell också in. När de första tabbymaskade siameserna dök upp, var de bruntabby- eller chokladtabbymaskade. Emellertid stammar merparten av de tabbymaskade ur en parning mellan Macji Dom Dija, en brunmaskad siames (hona), och en silveragouti huskatt. Deras dotter Tiggi, parad med den brunmaskade hanen Chancasta, födde år 1960 Miss Tee Kat, den välkända bruntabbymaskade hona som återfinns i nästan samtliga stamtavlor för tabbymaskade siameser. Den här huskatten med silveragoutifärg hade man hittat på samma gata där det bodde en uppfödare av chinchillaperser. Och på den tiden hölls inte katter alltid inlåsta i rastgårdar eller katterier, utan de tilläts ofta röra sig fritt i omgivningarna... Så det var verkligen inget under att det kom fram karamellfärger i tabbymaskade siameslinjer också, även om det tog lite tid för flertalet uppfödare att inse att katterna hade en annorlunda färg"

Jovisst, men alla siamesimporter till Norden har ju inte varit tabbymaskade? Hur går det då ihop? Nu kommer det att handla om släktforskning och det på siames.

Vad släktforskningen på siames ledde till

Eftersom jag var en av de tidigaste uppfödarna i Sverige av tabbymaskad siames, eftersom jag så att säga har "stamtavlor i blodet" – så ville jag gärna veta vad som låg bakom mina egna linjer. Min första tabbymaskade IC San-T-Ree Tiger Favorita, SIA n 21, hade en mor som Eiwor Andersson importerat från England. Denna katt, Shybu Vanya, SIA n 21, hade två linjer tabbymaskat bakom sig genom sin mormor Greenleaf Tama Fuyo, tabbymaskad, men där jag ännu inte hittat någon säker uppgift om vilken färg tabbymaskad hon hade. Våren 2005 satte jag igång på allvar, mycket inspirerad och lite tvingad av Hetty Berntrops artikel om dilute modifier som Rina Matthiessen [Parlörs, EUR, BRI, DRX] översatt 2004, men som då inte ansågs vara av intresse för svenska Siames- och Orientalgruppens tidning Orientexpressen.

Ganska snart hade jag bakom engelska katter hittat de fyra starter av tabbymaskad siames som jag delvis redan kände till och efter ett mycket kort tag, även en femte. Starterna fick ordningsnummer allt efter i vilken ordning jag fann dem, numren har alltså inget att göra med när parningarna gjordes och kattungar föddes.

Schema över startlinjerna

Linje #1 Patti, SIA n 21 ♀, f 23/4-60

Far: Okänd Oregistrerad Agouti

Mor: Lady Me, SIA n ♀, f 8/1-59

Linje #2 Tiggi, XSH ns 21/SIA ♀, f 1/1-59

Far: Okänd silveragouti

Mor: Macji Dom Dija, SIA n ♀, f 13/11-55

Linje #3 Hi-Fi Lootin, SIA * 21 ♀, f 30/4-59

Far: Man Friday, SIA n ♂, f?-51

Mor: Bhoh Bhoh Adowa Pra, SIA f 21 ♀, f?-58

Linje #4 Kissa Paju, SIA n 21 ♀, f?-62

Far: Montezuma, SIA *

Mor: Heartsease Zigeunerine, SIA *

Linje #5 Limpid Lady, XSH n 23/SIA ♀, f?-61, GCCF OS 143272 SR

Far: CH Whiteacres Mooey, SIA n ♂, f 23/10-60, GCCF OS
105990

Mor: Ej reg huskatt (Sable, XSH n 23)

Nästa steg blev att leta uppgifter på tabbymaskade siameser som importerats till Sverige och Norge, kanske även till Danmark, deras bakgrund och vad som gick att få fram om eventuell avkomma. Som ni kanske kan ana, var jag på jakt efter länkar, obrutna tabbymaskade sådana, till linje #2. Jag hade till slut en lista på då 15 katter (februari 2005) varav några fortfarande hade avkomlingar i avel, men för de flesta var resultatet magert och kunde inte förklara den stora spridningen av misstänkta dilute modifierlinjer. En återvändsgränd?

Nu gjorde jag helt om och listade siameser oavsett färg, som importerats till Sverige och Norge, i första hand från England, från 2004 och bakåt i tiden. Efter en månad hade jag cirka 750 utprintade databasutdrag, var och en visande en katt + fyra föräldragenerationer (P1-P4). Detta täckte ganska många generationer och det tog många timmars arbete att gå bakåt och märka ut vilka linjer som möjligen gick tillbaka till linje 2. Men det gav verkligen lön för mödan!

Av de omkring 40 engelska siameser jag granskat och som kommit till Sverige och Norge 1978 och senare – siameser som i sin tur genererat de omkring 750 databasutdragen – har samtliga någonstans i sin härstamning tabbymaskad siames och detta helt oberoende av vilken färg importkatten själv haft. Det är förstås olika antal mellanliggande generationer och linjerna löper om varandra i ett intrikat mönster. Stamtavlorna jag studerat har varit för SIA n, a, b, c, d, e, f, g, n 21, b 21, c 21 och f 21.

De äldsta registreringarna i Sverige är GIC Iceberg Baccarat, SIA n ♂, SVERAK LO 29599 (GCCF NS 096099), f 26/4-78 och Timeless Micko Tilly, SIA n ♂, SVERAK LO 29593 (GCCF NS 097993) f 18/4-78. Den hittills yngsta i Sverige är Kaloke Kama, SIA n ♂, SVERAK LO 205199 (GCCF CS 599182) f 16/9-04. I Norge är den äldsta registreringen Seadog Pinchario, SIA n ♂, NRR LO 2064 (GCCF NS 059027) f 30/4-77.

Alla dessa drygt 40 siameser har tabbymaskad siames bakom sig, det kan vara en, två, tre, fyra eller till och med alla fem startlinjerna - men alla har linje 2, om så det är den enda startlinjen de har. Linje 4 är den mest ovanliga, den har jag bara hittat en liten gren av i Holland och på svenska och norska siameser som går tillbaka till GIP & IC Rangoon Tabby Prince Amler, SIA n 21 ♂, NRR LO 1870 (FD LO 17601) f 20/11-75.

Här är för mig förklaringen till dilute modifieranlagets spridning i SIA-rasen oberoende av katternas geografiska ursprung*3) och då är det inte så svårt att förstå att det är lika utbrett i raserna OSH, BAL och OLH, eftersom dessa tillverkats med hjälp av siamesinparning. Man kan förmodligen anta att samma spridning skett till de nyligen godkända vitfläcksraserna SYS och SYL.

En liten avstickare till Danmark

Eftersom denna artikel kanske ska gå på export också till Danmark, kollade jag några slumpmässigt utvalda danska katter och fann utan svårighet att samma förhållande som i Sverige och Norge, även råder i Danmark, till och med i högre grad.

Skulle jag ha börjat artikeln med detta?

Man kan verkligen fråga sig varför dilute modifier kommit i fokus nu, när det kanske är så att det har funnits där i mer än 30 år? Och att jag, som själv hörde till fnysarna till för tre-fyra år sedan, skriver en artikel i ämnet?

Svaret på första frågan är: Därför att dilute modifierfärger blivit godkända inom GCCF och det är därifrån merparten av nytt avelsmaterial kommer. Åtminstone om det gäller siames och oriental och Sverige och Norge. Olika årtal gäller för olika raser och färger, och också graden av godkännande (provisoriskt, preliminärt, med certifikaträtt, i stigande ordning). Två exempel: OSH em fick certifikaträtt från och med juni 1999 och SIA gm^jm^rm fick certifikaträtt från och med juni 2000. I och med att dilute modifierfärger godkändes, kunde dittills "misstänkta" dilute modifierkatter få sin färg officiellt ändrad och också ställas ut.

Svaret på andra frågan är: Därför att jag som stambokförare, som domare, som uppfödare, insåg att jag inte längre kunde låtsas som om dilute modifier inte fanns.

Jag är stambokförare för SES och i våra första stambokföringsregler var dilute modifierfärger bannlysta för siames och balines. Vi kunde inte göra mycket åt om det eventuellt fanns på oriental och därmed även på orientaliskt långhår, som avläggare till Scintillakatterna med dilute modifierfärger. Risken att det den vägen skulle komma in på siames och balines var tämligen obefintlig eftersom våra regler kräver minst 8 föräldragenerationer maskat (enbart SIA för siames, SIA och BAL för balines) för att en siames eller balines skulle godkännas för registrering och avel. Och så kom det en katt för omregistrering till SES...och då brast alla skyddsnet.

Såga av den gren man sitter på?

Den här katten, Baligal Red Baron, rödmaskad balinesvariant, hade en farmorsmor med dilute modifierfärg: Marholm Balletangelskiss, karamelltabbymaskad balinesvariant. Och vad hade hon bakom sig? Fadern var balines med blandad balines- och siamesbakgrund och modern var ren siames. Skulle vi följa våra regler, skulle katten inte accepteras – samtidigt som vi bokstavligen skulle såga av den gren vi satt på - därför att siameslinjerna bakom fadern och modern innehöll samma katter som fanns bakom de katter vi redan hade, katter med 14-16, ja uppemot 20 generationer ren siames. Vi skulle inte längre få avla på de siameser vi hade. De hade ju samma bakgrund som siameserna bakom Marholm Balletangelskiss.

Första steget blev att ta bort förbudet för dilute modifierfärger. Andra steget blev att skaffa information om dilute modifierfärger och helst också exempel att titta på. Rina Matthiessen hade översatt Hetty Berntrops artikel och när inte Orientexpressen ville ha den, vände sig Rina till mig. Var SES kanske intresserade? Texten och innehållet var bra, men lämnade en del frågetecken. Rina och jag beslöt då att en egen artikel, baserad på skandinaviska förhållanden, skulle vara den bästa lösningen.

Både Rina och jag hade faktiskt sett bilder på några av Scintillakatterna med dilute modifierfärg och det hos Anne-Marie Nilsson [Harlekins]. Anne-Marie hade varit över till England flera gånger på 1970-talet och bland annat besökt Pat Turner och fotograferat karamellfärgade Scintillakatter. Tyvärr gick det inte att få tillgång till bilderna igen efter så lång tid. Så vad göra?

En bundsförvant

Jag prövade nu att skaffa mig en bundsförvant i karamellfrågor, en på andra sidan jordklotet och så här inledde hon sitt svarsmail till mig:

Good morning, Dagny. Ah, the dreaded c***** word! Well, I'm a believer, as you know - and have done a hell of a lot of pedigree research in all the breeds I can where I've seen Dm colour occur.

Lesley Morgan Blythe[Comyn PER, EXO] - LMB - hade accepterat.

Jag visste sedan tidigare att LMB var för dilute modifier och egentligen började det med att jag fick några bilder via mail, bilder som visade dilute modifierfärger på olika raser. En bild hade särskilt fastnat i minnet, den visade en AUM am 24 (australian mist, karamellspotted, blåbaserad). Jag satt länge och betraktade bilden, för inom mig visste jag att jag hade sett den här färgen tidigare, och det i Skandinavien. Men inte på någon av våra raser utan på norsk skogkatt. Katten i fråga var på toppen av sin utställningskarriär för omkring 10 år sedan, han blev både EC och EP. Han tävlade i grupp IV, som NFO a 09 24 (blåspotted-vit) och hans färg var mycket omdiskuterad. Alla såg att han var någon form av blåmönstrad, det lilla vita han hade satt på bringan, så det fanns en mycket stor andel päls med färg att titta på. Alla insåg också att hans blåmönstrade färg inte var normal. Den var inte lilatonad, jag plockade en gång över en (säkert) lilamönstrad CRX för jämförelse och det var uppenbart att skogkatten inte var lilamönstrad.

Karameller från alla håll

Nu dröjde det inte heller länge innan jag fick se min första dilute modifierkatt "live". Det var en uppfödare inom SES som hade en kull efter en tabbymaskad hona, registrerad som chokladtabbymaskad men med beryktat skum färg. Uppfödaren ville ha min hjälp med att färgbestämma den enda kattungen i kullen, 10 veckor gammal. En eftermiddag i februari förra året (2005) åkte jag över till uppfödaren. Det var bra ljusförhållanden, lätt molnighet, men ingen nederbörd och inget solsken. Lägenheten hade också en mycket stor fönstervägg mot norr, vilket gav idealiska ljusförhållanden. Två saker var uppenbara när jag såg mor och barn: Modern hade just den färg jag föreställt mig att en karamelltabbymaskad skulle ha, troligen var hon lilabaserad, alltså en SIA cm 21. Hennes son hade egendomligt nog redan i den låga åldern nästan samma färg som modern.

Någon dag senare hade jag fått svar från LMB: Det var högst troligt att jag hade rätt i min förmodan att modern var SIA cm 21 och att sonen hade samma färg. Ett kännetecken för dilute modifier var just att ungarna maskade ut mycket tidigare, jämfört med andra katter. Här måste läsaren få veta att jag inte nämnde vilken katt och avkomma jag tittat på och att jag inte heller nämnt något om uppfödaren. Min kartläggning av dilute modifier tog nu ett mycket krokigt extravarv. Jag blev kontaktad av en SVERAK-uppfödare som ville ha min hjälp med färgbestämning av en kattunge med mycket egendomlig färg, hon misstänkte att den var karamell i någon form. Uppfödaren ville också veta hur pass goda möjligheter det fanns att visa upp kullen vid SNRFs utställning i Uppsala i maj 2005, även om ett sådant uppvisande inte skulle tillgodoräknas dilute modifier vid ett eventuellt FIFe-godkännande. Jag fick också mailbilder på kattungen i fråga och hans föräldrar (OSH ♂ x BAL ♀). Nog hade kattungen en mycket egendomlig färg alltid, lilabaserad karamell (OSH cm Var) var inte så tokigt gissat av uppfödaren. Men det var något annat som inte stämde, kattungen såg ut att ha svag utmaskning, ungefär som en tonkanes och hur hade det gått till? Jag och en uppfödarkollega började granska stamtavlorna för fadern och för modern, men det gick bara inte. Det fanns inte en chans i världen att orientalen skulle bära cb-anlaget, något som var lika omöjligt för balinesen, hon hade ju redan två cs-anlag. Efter ett besök på uppfödarens hemsida stod det klart för mig hur det troligen låg till och jag hade ett jobbigt samtal framför mig. En CRX c 32 var pappa till fyra av ungarna, däribland den med den misstänkta karamellfärgen och orientalen var pappa till en unge. Ingen "äkte" karamell där. För den som undrar, uppfödaren skötte ärendet mycket ordentligt och ärligt. Kullen föräldraskapsbestämdes och fyra stamtavlor (de med CRX till far) gick tillbaka till SVERAK.

Ytterligare ett svenskt karamellfall under senvåren

På ett informellt seminarium för svenska kategori IV-uppfödare, kom jag i samtal med en mångårig uppfödare som hade lite svårt att bestämma färgen på sin orientalkull. Jag tittade på bilder på kullen på uppfödarens hemsida och undrade om hon hade funderat på karamell? Den tanken var långsökt för uppfödaren som ansåg att kanelberoende färger låg närmre till hands. Och kanellinjer fanns både bakom fadern och modern till kullen, som jag sedan stoppade undan i facket "bra att komma ihåg för framtiden".

Down under

Släktforskningen på svensk-norska siameser hade kommit till vägs ände, men LMB hade givit mig några namn att titta på. Dels Tigerlily Troubadour, SIA b 21 ♂ ("mr Dm") och dels Samsara Silver Shadow, SIA n (eller ns) 21 ♀, båda exporter från England till Australien. Det var inga problem att hitta länkarna bakåt på båda katterna. Samsara Silver Shadow var F3-generationen till både linje 1 och till linje 2, den som man officiellt misstänker förde med sig silver. Det kan till och med vara så att Samsara Silver Shadow i själva verket var silvertabbymaskad.

Tigerlily Troubadour var generation F10 på linje 2, vilket inte var förvånande. Det intressanta kom när jag sökte på hans avkommor och hittade Snowdonia Captain Cook, SIA n ♂, som exporterats till Finland och som hade Tigerlily Troubadour i P4. Två ganska kända avkomlingar på denna linje är Kattilan Ned Kelly, SIA c ♂ och FIN*Kautonsalon Greta Garbo, SIA n ♀.

Två själar och en tanke

Tillsammans har LMB och jag utbytt bilder och idéer, länkar och mail. Var och en av oss har letat på sin kant och så har vi jämfört. Under senhösten mailade jag över bilder på en av katterna ur den svenska senvårskullen, nu i mer vuxen ålder, utan att röja kattens identitet. Till svar fick jag: Jo, nog var det ett prydligt exempel på en lilabaserad karamellspotted oriental (OSH cm 24) samt bild på kattens far. Och här var det mycket uppenbart att fadern inte är någon OSH c 24 utan en OSH cm 24. Några dagar senare kom ett nytt mail från LMB med tips på en hemsida jag borde titta på för att se karamelltabbymaskad siames. Först kände jag inte igen hemsidesadressen, men när jag väl klickat fram avsedd katt, tappade jag målföret. Bilden visade just den tabbymaskade siameshona jag tittat på i februari.

Vid det här laget hade jag fått en viss förmåga att känna igen dilute modifierfärger. Det berodde inte bara på de bilder jag kommit över, utan också på att jag börjat förstå att jag som domare och som uppfödare under ganska lång tid, kanske uppemot 30 år?, nog sett flera katter med färgnyanser (oavsett ras) som borde klassats som dilute modifierberoende. Den kanske mest kända katten av dessa måste ha varit Freudenreich Kalendergirl, en siameshona som Liv Holst [Liberho's] importerade från England till Norge alldeles i början av 1990-talet. Var hon chokladtabbymaskad eller var hon lilatabbymaskad – eller var hon inte en alldeles "äkta" karamelltabbymaskad?

Det svåraste

Är att beskriva dilute modifierfärger (karamell och aprikos) så att det blir begripligt för läsaren. Mitt eget bästa intryck är att när diluterade katter ser smutsiga ut i färgen, som om någon haft geggamoja (den tjockflytande slafsiga lervälling som barn älskar att stampa ner i på våren) på dem – ja, då är det en god idé att misstänka dilute modifier. Färgerna är beskrivna i GCCFs SOP, men den standarden är inte konsekvent, den haltar rejält. Och dessutom brukar en standard oftast beskriva idealet, men inte katter och färger på mellannivå. Här gäller det i första hand att överhuvudtaget känna igen en dilute modifierfärg.

LMB har försett mig med följande mycket goda beskrivningar: Jag har lite problem med standarden som vi ärvde från GCCF. Men du frågade efter en lättfattlig lekmanbeskrivning, inte en specialutgåva för domare. OK, först är det den brunaktiga tonen oberoende av färg (talar om karamell nu). Jag gillar Di Clarke's [Applejack] beskrivning "det är kattungen, som du är säker på är lila när du dricker ditt morgonkaffe, som när du läst morgontidningen ser definitivt ut att vara choklad, och som du en halvtimme senare är övertygad om är blå".

Utmaskning som inte passar ihop är vanligt, och enligt min erfarenhet utvecklas maskfärgen mycket tidigare – mer intensiv färg som blir synlig lång tidigare än du kan förvänta dig hos en riktigt äkta lilamaskad t.ex. De får inte den metalliska tonen meddetsamma (särskilt inte på fötterna/hasorna och mellan tårna), men den smutsbrunaktiga tonen på pälsen runt trampdynorna finns alltid med. (Tänker här på kattungar gamla nog att ställas ut). Allteftersom de utvecklas vidare, får mönstret (i synnerhet på agouti) just det skimmer som verkar återspegla en nästan blå eller malvafärgad ton hos vissa katter i visst ljus. En stålblå, metallisk effekt. Och ständigt är bottenfärgen, hos agoutikatter, mycket varmare än hos motsvarande "normala" agouti.

Om man tar själva färgen – ja, då brukar en lilabaserad (cm) som kattunge ha samma färg som skivorna på undersidan av en champinjon. Inte riktigt som en ljus choklad, men kanske lättare att förväxla med choklad än med lila. Men oavsett grundfärg så finns där, i lägre eller högre grad, en subtil blå och brun ton samtidigt i pälsen och detta förändras i olika ljus. Ofta stämmer inte färgen på nosspegeln med den färg du tror att katten har – du kan stå och titta på en katt som är mer blå än någonting annat du sett, men så finns där ett tydligt varmlila drag över nosspegelns färg.

Redan de gamla grekerna...

Hade dilute modifier uppkommit genom en slump, en ödets nyck som tryckte på startknappen när man började ta fram tabbymaskad siames? Eller är det fråga om ännu äldre tider? Från LMB fick jag några inlägg från en australiensisk mailinglista för kattdomare. Och jag blev än en gång stum över vad jag läste och häpen över att jag inte insett vad det var jag läst så många gånger.

Klipp ur engelsk domares inlägg på mailinglistan: "Laurentide Mercury kan också ha varit den första "karamellfärgade" (Aaaaaagh!!). En domarpanel möttes för att studera honom och bestämma huruvida han var blå, lila eller choklad!!!! Han kunde se ut att ha vilken av dessa tre färger beroende på ljuset!! När jag kom in i siamesvärlden (tidigt 70-tal) var han en "får icke nämnas". Det är lite märkligt att några av de första katterna där folk verkligen ifrågasatte färgen, kunde alla spåras tillbaka hit. Jag hade en bekant på 90-talet som hade en äldre blåmaskad hona. Isvita kontraster men ganska mörkt blå utmaskning. Pälsen var mjuk, kort men alldeles för kompakt och kraftig. Hennes härstamning var fyra generationer russian blue x russian blue - välkända GCCF-stamnamn och också välkända championkatter i stamtavlan. Det var för att ryssarna brukade få blåmaskat emellanåt."

Russian blue och siameser? - men det var inte första gången dessa raser möttes. Den tidiga skandinaviska RUS-stammen innehåller mycket av blåmaskad siames. Likaså är lila maskfärg hos siames framtagen med hjälp av inparad engelsk russian blue. Nu tar jag klivet över till "The Siamese Cat Owner's Encyclopedia", min siamesbibel*4), kapitlet "Origin" och texten som jag läst utan att tänka efter: "... Amethyst parades med en blåmaskad hane, Chatwyn Tamarack, vars mors (Mystery Maid) härstamning kunde ledas tillbaka till inparningen av russian blue. Från denna parning kom Laurentide Mercury och Quicksilver, hanar, Heliotrope och Olivine, honor. Med dessa två hanar börjar det roliga. Först registrerades de som blåmaskade, men detta ändrades sedan till chokladmaskad... I och med att lilamaskad godkändes med eget färgnr (24c) 1960, väcktes frågan om ytterligare omregistrering. Jag minns kontroversen och argumenten på GCCFs möten mycket väl: Vilken färg hade egentligen Laurentide Mercury? Var han blåmaskad, chokladmaskad eller lilamaskad som hans ägare hävdade?"

Några grekiska årtal

Silvershoen Blue Peter, RUS ♂, f 19/11-46

Laurentide Ludo, SIA n ♀, 15/2-46

Morris Sirdar, SIA n ♂, f 27/7-48

Laurentide Ephone Jet, XSH n/SIA ♀

Inwood Ching, SIA n ♂, f 1/6-47

Laurentide Ephone Ebony, XSH n/SIA ♀

Laurentide Ephtoo Sapin, SIA n ♂

Laurentide Ephtoo Jade, SIA n ♀

Chatwyn Tamarack, SIA a ♂, f 19/11-53

Laurentide Ephree Amethyst, SIA a ♀

Jag skulle tro att dilute modifierhistorien sträcker sig mycket långt bakåt i tiden, längre än vad tabbysiames gör. Det förklarar också varför dilute modifierfärger påträffas på fler raser än de inom FIFes kategori IV, och det är frågan om raser som tagits fram utan hjälp av siames. En stark gemensam nämnare för dilute modifier verkar vara silver.

Var är bilderna?

Eftersom tidningen trycks i svart-vitt, är det helt ogenomförbart att ta med bilder. Det kunde ha gått att lägga upp bilder på en hemsida och ge länken dit, men det är inte möjligt. Anledningen är att många av de katter som figurerat som exempel på dilute modifierfärger, är registrerade med andra färger. Det vore djupt oetiskt – dessutom troligen också straffbart – att utan lov från katternas uppfödare och/eller ägare dels sno bilder och dels hävda att deras uppfödda/ägda katter har dilute modifierfärg. Istället följer mot slutet en lista med länkar till officiella hemsidor i ämnet dilute modifier.

Vilka raser, förbund och världsdelar har en eller flera dilute modifierfärger godkända?

Jag har hittills spårat upp följande:

Europa/GCCF har (EMS-kod enligt FIFe): SIA, BAL, OSH, OLH, ASS, ASL, BML, TIF, SNO, TOS. Samtliga tänkbara dilute modifierfärger är dock inte beskrivna eller medtagna för dessa raser (GCCFs SOP juli 2005). Ha också i minnet att GCCFs nomenklatur över raser skiljer sig från FIFes.

Europa/Nordiska IDP har: SIA, BAL, SYS, SYL. Listan är ej komplett, OSH och OLH torde tillkomma härnäst.

South Africa/SACC har dilute modifier godkänt inom alla raser.

Australien-Nya Zeeland/ACF har SIA, OSH, BAL, OLH, AUM, CRX, DRX, BML, RAG, SBI, PER/EXO * 33, BRI samt BRI-besläktade (SFS, SFL bland andra).

Länkar

<http://www.subali-klm.com/index.html>

Amerikansk hemsida för kategori IV-fans. Här finns en utsökt databas för den som vill släktforska. Klicka på Online Searchable Pedigree Database och Sesam öppnar sig! Först når man en demobas, men längre ner finns instruktioner om hur man registrerar sig för storbasen.

http://www.nzcf.com/breed_standards_council/index.php

http://www.nzcf.com/breed_standards_council/dilute_modifier_gene.php

Noter

1) Ockhams rakkniv är namnet på en princip som innebär att man inte ska anta fler företeelser eller ting än nödvändigt för att förklara en observation. Wilhelm av Ockham (eng. William of Occam, 1275-1349) skrev principen på latin: Non est ponenda pluralites sive necessitate. Han brukar även tillskrivas den alternativa formen Entia non sunt multiplicanda praeter necessitatem. Detta kan översättas Mångfald skall inte förutsättas om det inte är nödvändigt, eller som det oftast uttrycks: krångla inte till saker i onödan.

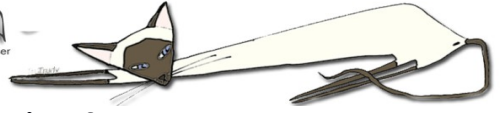
*2) Restriktioner inom SVERAK fram till mitten på 1990-talet, helt fritt – så när som på silver och vitfläck - från 2001-2002 ungefär. Restriktioner inom NRR till 2004, därefter nästan helt fritt, så när som på silver och vitfläck. Restriktionerna försvann tidigare inom SRK (Finland), men där får katterna RX-stamtavlor om bakgrunden är blandad, till exempel PER-EXO och SIA-OSH. Inom FD (Danmark) har det troligen aldrig funnits restriktioner, i varje fall inte på drygt 20 år.

*3) Möjligen med undantag för CFA-siameser i följande färger och regkoder: SIA n (0272-♂ | 0273-♀), SIA a (0276-♂ | 0277-♀), SIA b (0270-♂ | 0271-♀) och SIA c (0274-♂ | 0275-♀). Se dock Redan de gamla grekerna...

*4) författare Mary Dunnill [Sumfun], utgiven 1974 av det engelska förlaget Pelham Books Limited, London, ISBN 0 7207 0575 4. Tyvärr troligen utgången från förlaget.

Utan LMBs funktion som bollplank och inspiratör; utan norska rasringen SiOrBaJas hunger på informationen; utan Rina Matthiessens idéer och synpunkter - hade artikeln inte blivit skriven. Ett stort tack till er allihop.

SiOrBaJA
siameser - orientaler - balineser - javaneser
Norsk rasering

© Dagny Dickens. All publicering utan skriftligt tillstånd förbjuden.

Artikeln återgiven i norska SiOrBaJas medlemstidning med vederbörligt tillstånd.